

Kerstviering

24 december 2021

Voorgangers: Henk Baars, Heleen Goddijn
m.m.v. Leo van Driel, Marie-Thérèse van de Loo, Hans Opschoor, Cokkie van Sante, Jan Pronk, Iris Wierstra
Liederenkeuze: Jan Hulsbergen
Bloemen: Cobie Roeleveld
Streaming: Thomas Hulsbergen

Welkom, mededelingen

Welkom in de kerstviering van de Haagse Dominicus. Deze viering is vanwege de coronamaatregelen vanmiddag opgenomen zonder koor en zonder bezoekers. Welkom aan u allen thuis en aan alle medewerkers hier in de kapel. We nodigen u van harte uit om thuis met ons mee te vieren met brood en wijn en licht.

Kerstavond 2021, de tweede op rij tijdens een lockdown.

U ziet, geen kerstboom, geen glitters, in plaats van de stal wat windschermen en een oude tent.

Van hieruit gaan we vieren tegen alles in. Alleen thuis of met een weinigen.

Op zoek naar hoop, naar licht. We ontsteken het licht en luisteren naar de klankschaal.

Een moment van stilte om ons open te stellen in deze kerstnacht

Lied: 'Nacht' VL 822 (op cd -gezongen door Trijntje Oosterhuis- met iets gewijzigde tekst)

Inleiding

Daar waar het koud is, daar waar de ijsregen in je gezicht slaat, daar tussen het prikkeldraad, de gesloten grenzen, daar waar er bijna geen voedsel is, daar waar de pandemie het hardste huishoudt, daar waar je je alleen voelt, daar waar je zo ziek bent dat je niet meer kan praten, daar waar je in scheiding ligt, daar waar je zelfs je kinderen in de steek moet laten, waar ze onttrokken worden aan de ouderlijke macht, daar waar verkrachting als wapen wordt gebruikt, daar rond al die grafkuilen, waar er immens verdriet is, daar bij een uitgiftepunt van de voedselbank, daar waar mensen woedend zijn-niet begrepen worden, daar waar vluchtelingen wanhopig bijeen gedreven worden. Daar richten wij een veldhospitaal in. Met een schamele tent, een veldbed, wat kleding dat te drogen hangt. Wij wonen er. Daar horen we thuis, vooral wij christenen, gelovigen van allerlei slag.

Gemeenschap zijn midden in de rotzooi, in de crisis. We weten nauwelijks wat we moeten doen, we zijn niet de deskundigen, we richten een veldhospitaal in, we zijn vrijwilligers altijd en overal. We steunen waar we kunnen. We maken voortdurend fouten, maar we doen het. Het veldhospitaal schuift zo over de stal heen en we gaan meemaken wie er op bezoek komt en luisteren naar de verhalen en noodkreten. Er ligt een kind te schreeuwen, het heeft het koud. Is dat de Messias?

Gebed

Wij bidden, dat wij elk in ons eigen huis, ons verbonden weten
met elkaar en met wat ons te boven gaat
Dat wij ons laten raken door wie wanhopig op zoek is
Naar een plek, een hospitaal van hoop
Geef moed om te gaan door het dal van duisternis
Zet onze oren open voor verhalen vanuit onverwachte hoeken
Leidt ons weg uit onze angstige verwachtingen
Naar nieuwe perspectieven
Geef ons een open blik
Als van een pasgeboren kind
Beziel ons verstand, ons vertrouwen
Onze handen, ons hart
Jij die wij noemen 'Alles in allen'

Lied: Een nacht

KM 6-510

Lezing:

‘Blaas de grote bazuin’ Uit Chassidische vertellingen van Martin Buber

In dat jaar, dat ik in het huis van de grote meester doorbracht, op de eerste dag van het nieuwe jaar na de tafelzegen, sprak de heilige Baalsjemtow een leerrede uit over het woord van het gebed: ‘Blaas de grote bazuin voor onze bevrijding’.

Toen kwam de gedachte in mij op, dat nu de Messias op komst was en die voorstelling werd van moment tot moment sterker in mij: nu kwam hij langs de straatweg en zou dadelijk de stad binnenkomen en daar was niemand om hem te ontvangen. En zo groot was de werkelijkheid van de voorstelling in mijn geest, dat ik geen andere raad wist dan naar buiten te hollen naar de gemeente om het hun te berichten. Dus holde ik door de stad en de mensen van de stad wilden mij aanhouden en vragen, maar ik bleef niet staan tot ik aan het huis van de gemeenschap kwam. Daar zag ik hen allemaal om de grote tafel zitten en niemand zei een woord en je kon goed zien dat niemand van hen de kracht had een woord te spreken. Het lag echter zo, zoals ik later te weten kwam, dat in ieder van hen de gedachte opkwam dat dadelijk de Messias ging komen. En zelf wist ik niets beters te doen dan bij hen te gaan zitten. Zo zaten we om de grote tafel tot de sterren van de tweede nacht aan de hemel stonden. Toen eerst brak bij allen de gedachte af, en keerden terug naar de stad.

Lied: Er zou van Godswege een koning

Psalm 72 vrij

Verteller

Dat sterke gevoel dat de Messias komt, dat er betere tijden op handen zijn. Dat je het kunt beleven, hier, nu. Dat je kan hopen zo sterk mogelijk. Twee mensen al zolang symbool van hoopvolle verwachting, maar ook van bittere realiteit verzoend met het leven. Ze zoeken een plek, wij zoeken een plek. Ze, wij komen aan, nee we kunnen niet meer, willen onderdak, slapen. Hoogzwanger. Maar

ook dat dat gevoel weer weg kan ebben, dat grenst aan hopeloosheid. Maar nu even niet. De hoop moet hier zijn nu!

Maria

Ik moest weg uit mijn land, ik wilde dat ook want het is er onveilig. Er wordt zoveel kapot gemaakt. Samen met Josef ben ik op weg naar waar het beter zal zijn.

Ik wil dat het opschiet, die reis, ik heb er zin in want, kijk, ik ben zwanger en nog maar even en ons kind wordt op deze aarde gezet en krijgt voeten aan de grond.

Dat kindje vraagt ons om open en vrijmoedig naar de wereld te kijken, door zijn ogen, de ogen van een kind.

Ondertussen maak ik me wel zorgen...is er wel plaats daar.....

ze zeggen dat het kan, opnieuw beginnen, leven, werken, voeden, leren, zingen, zaaien, oogsten....maar ze zeggen ook: erbarmelijke omstandigheden, stikstof, te veel mensen, niets te doen...wachten.

En toch: ik wil het, iets in mij zegt: doe het, gá ervoor.

Doe zoals thuis: kijk de mensen aan, steek je hand uit, schenk je glimlach, geef ze jouw vertrouwen, deel je zorgen en verhalen, wees niet bang, ga aan tafel...

Ja dat klinkt goed, maar durf ik wel?

Ik kijk nog 's door de ogen van mijn kind: niets is gek, alles is nieuw, onbekend maar toch ..het is er, ik zie wat is. Meer is het niet...kom, kijk een kaarsje, ik laat er licht op schijnen....vrijmoedig

Lied: 'Schoot die niemand draagt'

VL 381

Jozef

Ik ben een verre afstammeling van een oud koninklijk geslacht. Zou je dat geloven, als ik je dat vertel? Het is aan de buitenkant niet te zien, maar in mijn opvoeding is er toch wat doorgesijpeld. Sta en wees moedig. Hoofd omhoog, schouders recht! En zou ik dat doorgeven aan het... . Ik vind het lastig om dat wat komt mijn kind te noemen. Ik heb er nog geen verbinding mee. Maar als het mijn kind is geworden en het groeit op, geef ik dat dan door dat gevoel dat je beroemde voorouders hebt, dat adel verplicht. Nou, ja, tot wat verplicht dat? Verder pissen? Dat lukt alleen als het een jongen is, maar het kan net zo goed een meisje worden. Of meer mens zijn, of een goed mens, en wat is dat dan? Er staat geen gouden bordje voor je klaar, alleen een houten kom voor het eten. Er zijn geen schatten over van de rijkdom van ooit. Nu moet ik werken voor mijn brood en niet zeuren. En gewoon belasting betalen. Blij zijn met een paar handen, die kunnen werken. En voorzichtig zijn met je afkomst. Als je er trots op bent, gunnen mensen je niks meer. Dan mag je gaan schatgraven in de woestijn. Mag je blij zijn, als je water vindt.

Lied: Gij zijt de lucht om mij heen (refrein)

VL 544

Verteller

God , wat moet er van dit kind worden? Man, vrouw en mens. wat is dat toch voor soort, een mens? Er is niets veranderd, het gebaar waarmee je je op je hoofd krabt of je armen achter je vouwt. Het is niet veranderd, lichamen zijn al eeuwenlang hetzelfde. De pijn de ziekten. Veranderen wij misschien toch een beetje?

Herder 1

(over ònrecht en armoede)

Mijn naam is Anna Sharyhina. Samen met Vira Chernygina heb ik in Oekraïne de organisatie Sphere opgericht. Wij komen op voor lhbt-i ers en voor vrouwenrechten. Ik vind het vaak doodeng maar ik

moet dit gewoon doen. Sphere biedt een veilige plek aan vrouwen en lhbt'ers in de stad Charkov. De mensen en gebouwen van Sphere werden de afgelopen jaren tientallen keren aangevallen. Iedere keer weer doen we aangifte, maar de politie heeft nog nooit iemand ter verantwoording geroepen.

Wat er allemaal gebeurd is: Mensen plasten tegen de muur, smeerden poep op deurknoppen, sloegen ramen in en riepen homofobe leuzen. De daders worden niet vervolgd en tijdens de eerste Pride in Charkov riepen zelfs politieagenten homovijandige teksten. Wij als Lhbt'ers voelen ons daardoor heel onveilig.

We hoorden dat een kind dat hier in Nederland geboren wordt in vrijheid mag leven, zichzelf mag zijn, van welke aard het ook is. Dat jullie daar zelfs een wet voor hebben. Daarom komen wij nu hier en zoeken bij jullie steun. In de hoop dat elk kind in ons land geboren, ook kansen krijgt om zich te ontwikkelen tot een vrij en gelukkig mens.

Lied: Er schreeuwt een mens, onrecht (Lied tegen de nieuwe armoede) VL 871

Verteller

Ergens warm kunnen slapen. Gewoon de grens oversteken. Hoeveel wolken doen dat niet iedere dag. En insecten en herten, wolven zelfs. Straffeloos, geen marechaussee houdt hen tegen. Alleen mensen, mensen ja die worden geroepen. Halt! Sta stil, geen stap verder!

Herder 2

(Over vluchtelingen)

Ik ben Maral en woon in Den Haag. Een paar maanden geleden hoorde ik dat mijn broertjes en ik Nederlander mochten worden, maar mijn ouders niet: je snapt wel hoe dubbel en onbegrijpelijk dat voor ons was. Tot ik op een dag hoorde dat alle 10.000 pardonners alsnog Nederlanders mogen worden. "Dit is niet waar", dacht ik, en het duurde even voordat het echt tot me doordrong. "Het is ons echt gelukt", dacht ik. Ik video-belde mijn ouders, die op dat moment aan het werk waren in het restaurant. "Mam, pap, jullie mogen ook een paspoort aanvragen!" Heel lang was het stil. "Echt waar?", vroeg mijn moeder, en barstte toen in tranen uit. Mijn vader kon geen woorden vinden, sprakeloos keek hij me aan. Later vertelden mijn ouders dat ze zo uit het veld geslagen waren, dat dat ze na ons gesprek minutenlang in stilte voor zich uit hadden gestaard. Gelukkig waren er op dat moment nog geen gasten.....

Jarenlang hebben mijn ouders zich groot gehouden voor mij en mijn broertjes. Toen een paar maanden geleden het nieuws kwam dat wij, hun kinderen, wél een paspoort kregen maar zij niet, zag ik hoe verscheurd ze zich voelden. Natuurlijk waren ze uitzinnig blij voor ons, maar zij bleven achter in niemandsland. Zo voelde het. Maar nu krijgen wij allemaal een Nederlands paspoort. Kunnen mijn ouders eindelijk, na jaren hun ouders weer bezoeken en ik mijn grootouders ontmoeten. Het besef dat we straks met zijn allen op reis kunnen, dringt nog maar langzaam tot me door. Ondertussen waren mijn ouders zó blij, dat ik opeens een beetje bang werd dat ze alsnog teleurgesteld zouden worden. Maar toen ik hun enthousiasme probeerde te temperen, zei mijn moeder: "Maral, hoe dan ook is het wachten niet langer uitzichtloos. Ik voel me niet langer gevangen."

Wat ben ik - en mijn familie – dankbaar voor alle steun die we nog steeds krijgen! Na veertien jaar is het ons eindelijk gelukt.'

(Bewerking van een verhaal op de site van Vluchtelingenwerk Nederland)

Lied: Lied van alle dagen

Verteller

Een koning zonder gaven. Maar wel een wijze met een gedicht. Want woorden doen er toe. Ze kunnen je maken en breken. Snijden door je ziel, peppen je op of blijven een levenlang bij je. Bewaar ze in je hart.

Koning 1

Over machthebbers

Machthebbers uit de eerste boeken van het Nieuwe Testament. Een megalomane keizer Augustus streeft er naar alle mensen te controleren. Herodes vreest te worden verstoten door een nieuwe leidsman en laat alle kinderen ombrengen. Pilatus verbergt zich achter de volkswil en laat Jezus kruisigen. Een duivel doet zich voor als een valse profeet die de mens Jezus wil verleiden met fake beloften. Kijk om u heen in de wereld: zulke leiders zijn er nog steeds: wreedaards, potentaten, populisten en valse profeten.

Josef Brodsky schreef een gedicht met als titel "24 december 1971", op de dag af vijftig jaar geleden: Een strofe:

Leegte. Maar zodra je daarbij stilstaat
Doemt vanuit het niets opeens een licht
En hoe krachtiger Herodes toeslaat,
Des te stelliger het wonder zich voltrekt.

Aan het eind van het gedicht geeft Brodsky dat wonder, het licht dat opdoemt vanuit het niets, een naam: een ster aan de hemel, een kind in de kribbe en de Heilige Geest.

Die verwachting op een wonder koestert de mens nog steeds.

Emily Dickenson:

Hoop is dat ding met veren
Dat neerstrijkt in de ziel
Toch vroeg het nooit, in grote nood,
een kruimeltje van mij

Dat is niet de hoop van Kerstmis. De hoop die niets van ons verwacht is vederlicht, ijl. IJle hoop wordt ijdele hoop voor wie stilzit. Hoop is maakbaar. De Heilige Geest helpt haar waar te maken. Dat vraagt verzet tegen valse profeten en wrede leiders. Moeilijk? Nee, aldus Remco Campert:

Jezelf een vraag stellen.

Daarmee begint verzet

En dan die vraag aan een ander stellen.

Zachte krachten mobiliseren tegen wrede machten, na ons bezoek aan de kribbe: "24 december 2021"

Verteller:

Met en is weten, maar is het echt weten? Een mens is maar een mens. Onderzoekt alle en behoud het goede. Maar hoe ongelofelijk ingewikkeld en complex is alles. Een lucifersdoosje aan kennis en een volle vuilnisbak aan vragen.

Koning 2

(Over aarde en milieu)

Rond dit veldhospitaal zie ik mensen gekwetst en gebutst door persoonlijke en maatschappelijke problemen: slachtoffers en vermoeide maatschappijververanderaars. Dat zegt me wat, ook als wetenschapper. Men zoekt herstel, bemoediging, revalidatie, inzicht in hoe verder. Wijsheid, kundigheid, *kennis*. Die kennis moet in onderzoek verankerd zijn en niet wordt geplukt uit de hoge hoeden van tovenaars en sprookjesvertellers.

Als iemand bloedt, moet je natuurlijk pleisters plakken. Maar je moet ook weten wat daarachter zat. Wat de oorzaken waren. Dan pas kun je echt iemand bijstaan. Dat vraagt kennis en inzicht. In goeie veldhospitals hebben ze die of weten ze die te vinden. Het loopt spaak waar kennis ontbreekt, zekerheid niet bestaat, bijwerkingen gemist zijn. En: waar valse "deskundigen" ons te grazen nemen.

Trouwens, ook wetenschappers kunnen verstrikt zijn in vooroordelen. Wie scheidt het kaf van het koren? De wetenschap heeft daar systemen voor; ik was er ooit onderdeel van, voor het klimaatonderzoek. We zien er tegenwoordig dagelijks eentje ploeteren, vermoedens en magere kennis indikkend tot bruikbare voorspellingen: het Outbreak Management Team, doorgaans betrouwbaar.

Maar toch: hoe verder? Vertillen we ons niet? Waar is de maatschappij eigenlijk mee bezig? Vruchtbare actie vraagt reflectie, bezinning, wijsheid. Ook daar kan kritische kennis bij helpen.

Verteller:

De dieren kijken mee, meer dan ooit. Vroege vogels zijn we. Zie je ze? Ken je ze. Ze zijn bijna net als wij en voelen mee, maar vooral de gevolgen.

De os

(Over plant en dier)

Zie je mij echt? Zie je mij, de planeet met ál haar bewoners? Ja, ik hoor over nog nooit zulke hoge ambities als het gaat om het klimaat en duurzaamheid in het gepresenteerde regeerakkoord. Ja, ik hoor over vliedschaamte, flexitariërs en groene energie. Er zijn mooie woorden en mooie plannen. Mensen doen hun best. Maar ik ben bang. Ik ben bang dat ik nog steeds niet écht word gezien. Natuurgebieden verdwijnen, zeeën en oceanen zijn overbevist, landbouwgronden verzuren en raken onvruchtbaar, planten- en diersoorten sterven wereldwijd uit, de ozonlaag breekt af. Zijn mooie woorden en mooie plannen genoeg? Ik voel me alleen, machteloos en vraag me af... zie jij dat je net zo bent als ik? Wij verlangen hetzelfde, wij hebben hetzelfde nodig. De diversiteit en pracht van de natuur moet voor worden gezorgd, moet worden gered. Voor onze gezondheid, voor ons voedsel en drinkwater, voor een vreedzame en rechtvaardige samenleving. Ik heb hoop dat de mensheid gezamenlijk een front zal vormen in het zorgen voor de natuur. Ik voel optimisme, een sprankje hoop, dat de mensheid de uitdaging aangaat. Om de kwaliteit van het leven op aarde te verbeteren, voor jou, voor mij, voor ons allemaal.

Lied: Om wat misdaan wordt

KM 7-202

VL 866

Verteller

Gods liefde is neergedaald in het veldhospitaal. Ze ligt te slapen op het veldbed. Een voerbak. De wijzen vonden een kind onder een dun laken, want het is overdag heet en klam, maar s' nachts bitterkoud. De ster staat boven Bethlehem. Hier slaapt de liefde aan de wereld toevertrouwd, het kind waarom Maria hilde, waarover we onze handen vouwen. Een os en ezel zien het.

Voorbeden

Eeuwige,
Bron van leven

Licht in het duister
Ster aan de hemel
Vonk in ons hart

In deze nacht, in deze tijd
Horen wij verhalen van alle kanten
Van angstige verwachting
Van sterker hopen dan ooit op onderdak
Op een veilige plek voor een kind,
Bidden wij om ruimte

In deze tijd van vastgelopen vluchtelingen achter een hek
Van eenzaamheid, zoekgeraakte of gedwongen achtergelaten geliefden
En ons machteloos toezien
Bidden wij om een uitweg

In deze tijd van mensen die volhouden
Ongezien hard werken en zorg verlenen voor weinig geld
Bidden wij om erkenning

In deze tijd van tweespalt over wat waarheid is
Vrienden en familieleden die uit elkaar drijven
Bidden wij om ontvankelijkheid voor wijsheid, kundigheid en kennis

In deze tijd van onrecht en gevaar
Voor mensen die niet naar hun aard mogen leven
Bidden wij om vrijheid

In deze tijd van klimaatverandering
Aantasting van natuurgebieden
Bidden wij om respect en zorg voor de natuur

Bidden wij wat ons persoonlijk ter harte gaat

Dat het wonder zich voltrekt
Dat de zachte krachten bovenkomen
Dat wij hoop blijven koesteren
Afstanden overbruggen
Niet opgeven te doen wat moet gedaan
Dat wij opnieuw geboren worden
In vrede , in uw licht

Lied: Moge ons voor waar verschijnen

VL 452

Tafelgebed

Liefde ben jij, pijn is jouw naam.
Met jou ben ik in conflict.
Jij weet allang van te voren wat ik kan en wil.
Maar ik moet wachten tot jij mij het geeft,
maar je neemt, je neemt anders niet.
Elk moment is vergankelijk en schept
verwijdering ook in het meest innige en intieme gebaar.
Vooral als ik alleen ben, kom je, dan moet ik tegen je praten,
mijzelf verdedigen, vrijpleiten, mij tegen je teweer stellen en

zeggen dat ik niet kan vluchten, dan alleen naar jou toe.
Vanuit mijn vluchtelingentent kijk ik naar buiten,
vanuit die verbondstent kijk ik naar buiten.
Een hulpverlener komt langs en heeft brood.
Geef het aan dat kind zeg ik. Ze gaat iets doen dat jij en ik niet kunnen.
Doodgaan en sterven en weer opstaan.
Opstaan omdat het zo niet langer gaat.
Hou dat kind in leven, sleep het erdoor heen, zet het aan wal,
bescherm het tegen alle ziekten.
Geef het goed voedsel. Geef het een excellente opvoeding.
Laat het ons weerwoord worden, en geef ons luisterbereidheid.
Jij alleen spreekt het woord dat ons ontvankelijk maakt. Kan ik het vertalen?
Ja ook nu op dit ondeelbare moment, dit onherhaalbaar moment.
Brood gebroken, jij gebroken, wijn gedronken op het leven van dit kerstkind,
opdat die naam geheiligd is, jouw rijk kome, jouw wil geschiede,
overal altijd en alle harten eindelijk stil in jou,
delen in die diepe vreugde die kerst geeft.

Breken en delen in kapel en thuis.

Zegen

Lied: Nu zijt wellekome

KM 10-002